

Fotografické potulky Vídní

I. C. L. Kosel.

Děkuje fotografie novodobá za svůj rozmach netoliko pokroku technickému, ale zajisté i oněm talentovaným umělcům, kteří s pravou láskou a nadšením této se oddali, z nichž mnozí celé své umělecké bytí s fotografií spojili, z kteréhož sdružení vznikly ony výtvořiny moderní fotografie, podávající nesporný důkaz, že i ve fotografii, jako v každém jiném umění, lze přivést k plné platnosti individualitu tvoření a že utensilie fotografické v ruce umělce-fotografa jsou neméně cenné než hlína v ruce sochaře.

Známý zajisté jsou z četných odborných a uměleckých listů ony delikátně vypravené a s uměleckým citem komponované snímky jednoho z předních průkopníků fotografie, malíře-fotografa C. L. Kosela. Čím je pro německou fotografii uměleckou Perscheid a Dührkopp, čím je Francouzům Demachy a Angličanům Craig-Annan, tím pro rakouskou fotografii uměleckou jest Kosel. Ba možno říci, že v ohledu užívané jím techniky všechny zde uvedené předčí, neboť theorie a praxe v provádění procesu gummotiskového jím postavená, uznána jest dnes ode všech předních gummistů za nejlepší a nejjednodušší. Postavil si totiž Kosel za úkol, techniku gummotisku a speciálně techniku gummotisku kombinovaného a třibarevného na tak dokonalou basi postaviti, která by jak amatéru, tak i fotografu z povolání tápání v nejistotě ušetřila a svou snadnou methodou prováděcí úspěšné výsledky alespoň v ohledu technickém skytala. Nedivte se tedy, že jsem byl notně zvědav, když jsem stanul přede dveřmi IV. poschodí nádherného, ve vlnách Dunaje se shlížejícího činžáku na Františkově nábřeží, které mně dělily od tuscula tohoto umělce-fotografa.

Maje s sebou doporučení jednoho z přátel Koselových, zazvonil jsem a uveden jsem byl do malé intimní čekárny, která vlastně byla miniaturní výstavou děl fotografických — par excellence, takže oči pášly se na krásách zřídka vídaných. Obrazy po všech stěnách salonku rozvěšené, v jednoduchých, ponejvíce úzkých rámech instalované, provedeny jsou ponejvíce v technice mistru vlastní — gummotisku a některé v platinotypii. Pozornost moji upoutal originál obrazu, v čas. »Photo Sport« svého času reprodukováný, »Mondnacht bei St. Wolfgang«.

Jednoduchý, široký motiv, působí svým klidem a úchvatným měsíčním osvětlením velice náladově. Jest to gummotisk v rozměrech 80 × 65 cm. v provedení skutečně mistra hodným.

Mistr sám mne velice vřele přivítal a ihned si vyprosil vřelý pozdrav krajanům, neboť »prý pochází též z Čech«. Co ovšem mne u Kosela nejvíce zajímalo a nač tento právem může býti hrdým, jsou jeho třibarevné gummotisky. Představte si, prosím, dva malé obrázky (formát nejvýše 10 × 10 cm.), na nichž jsou zobrazeny macešky a ryvíc tak přirozeně, že skutečně byste pochybovali, že máte před sebou třibarevnou fotografii — nota bene — kombinovaný gummotisk tak pranepatrného formátu.

Táži se udiven: »Jest zajisté provedení takového obrázku velice pracné?«

»Zhotovím,« praví s úsměvem mistr, »as 4 obrázky za den při svém jinakém značném zaneprázdnění, snažím se však stále metodu svoji zdokonalovati.«

Atelier, do kterého jsem byl po té uveden, překvapilo mne dosti malými rozměry (as 4 m. dlouhé a 3·5 m. široké). »Skupin nefotografují, byla odpověď, a též ne snímky dětské«. V atelieru nalézá se jednoduchý stolek, pár židlí, knihovna malá, několik soch. Přístroj — jednoduchá komora — jejíž objektiv v předu opatřen trychtýřovitým, velice objemným nástavem k zamezení působení okolního světla do objektivu. Atelier postrádá skorem úplně světla hořeniho, pouze strana západní as do poloviny celé této stěny světlo propouští.

(Dokončení.)

fototechniky.cz

Fotografické potulky Vídní

(Dokončení.)

Pozadí, v pravém toho slova smyslu, není viděti; v atelieru nalézají se pouze tři jednoduché, poměrně malé pleny v barvě červené, šedě hnědé a černé, jednoduché záclony a zvláštní zařízení ze dřeva a lepenky černou látkou opatřené, jimž možno dle potřeby světlo se všech stran i ze shora, na fotografovaný objekt propouštěti event. utlumovati (vřele doporučuji slavnému výboru k opatření pro atelier klubovní a pak snad přestanou stále nářky na stavkování záclon klubovních).

V atelieru nalézaly se právě práce, určené pro jakousi interní výstavu výtvorů Koselových, z nichž zvláště několik fotografií, vesměs v přírodě provedených, člena vídeňské dvorní činohry Baumeistra (našeho Mošny) upoutaly mou pozornost. Byly to po nejvíce psychické studie v jednom a tomže prostředí fotografované, avšak jaký v každé z nich báječný rozdíl, jak ve fysiognomii tak i v osvětlení, bylo viděti, že se zde setkali skutečně 2 mistři.

Veliký můj podiv vzbudily při fotografiích v Koselově atelieru fotografovaných, různá ta prostředí a pozadí v atelieru naprosto se nenalézající.

»Zde právě vězí můj tryk, pravil Kosel, že vhodně slučuji malířství s fotografií, neboť si prostředí a pozadí dle své libosti sám do negativu vmaluji.« Užasl jsem.

Místnosti pracovní, od atelieru úplně oddělené, hlídány jsou Cerberem v podobě tabulky: »Vstup cizím bezvýminečně zakázán.« Však přes tohoto moderního Cerbera brány mně byly ochotně otevřeny, kdež průvod velice ochotně obstarala slečna účetní. Místnosti pracovní skládají se ze značně velkého sálu pro hotovení gumotisků, které se kopírují při světle umělém a při gumotiscích kombinovaných ihned na plynu suší. Komora jest poměrně dosti malá, ježto slouží výhradně jen ku vyvolávání a ku praeparaci. Personál sestává skorem výhradně ze sil dámských.

A nyní kousek biografie.

Kosel narozen jest r. 1867 v Dunkelthale v Krkonoších. Fotografii se zabývá od roku 1890, kdy počal navštěvovati státní grafický ústav pokusný ve Vídni, kdež byl k jedním z nejlepších žáků. Po dvouletém absolvování téhož vstoupil do atelieru umění milovného barona Alberta z Rothschildů, kdež mu byla plně poskytnuta možnost k rozvinutí jeho talentu. V roce 1905 vystoupil ze služeb barona Rothschilda a zřídil vlastní ústav pro gumotisk a moderní fotografii, v kterém výhradně výcvik a studium v jednoduchém a trojbarevném gumotisku se provádí. Kursy gumotiskové jím pořádané navštěvovány jsou amatéry a foografy z povolání i z dálné ciziny a »škola Koselova« získala si na výstavách zvučného jména.

Kosel jest též malířem a spisovatelem. Rediguje všem zajisté známý, obsahově skutečně vynikající, vídeňský list »Photo-Sport«, sepsal též několik knih básnických.

Jako spisovatel odborný získal si zvučného jména a pojednání jeho o gumotisku a pod. byla do mnoha řečí přeložena. Veliké množství pojednání v různých tu i cizozemských časopisech odborných, ponejvíce pod pseudonymem C. L. Armin uveřejňovaných, svědčí o značné pílí a neúnavném studiu v oboru gumotisku a moderní fotografie.

Díla jím sepsaná: »Der Gummidruck« a »Der Kombinations-Gummidruck« nemají chyběti v knihovně žádného amatéra, který se chce vážně tímto nepřekonatelným processem reprodukčním obírat.

Firmou Langer & Co ve Vídni bylo vydáno též dílo »Kosel-Album«, obsahující 25 reprodukcí význačných gumotisků (krajiny, portréty, studie aktů) Koselem provedených.
